

ΜΥΘΟΣ, ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑ, ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΘΕΩΝ

Αρχαία Ελληνική
θρησκεία ως "εθνική
θρησκεία".

Παράδοση + Συλλογική
μνήμη.

Ποικιλία παραδόσεων (ύθροι)
+ δυνατότητα πολλαπλής
προσέγγισής τους

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

Διάσωση παράδοσης και διάδοσης
διηγήσεων σχετικών με θεικό κόσμο
(γενεολογίες, περιπέτειες, συγκρούσεις,
εξουσίες κτλ.) με δύο τρόπους:

1. μέσω προφορικής διήγησης στο στενό
οικογενειακό περιβάλλον περιβάλλον.

Μέσω αυτών των προφορικών διηγήσεων το οικείο, καθημερινό αποκτά μια εντελώς διαφορετική διάσταση όταν επενδύεται με το υπερφυσικό στοιχείο.

Οι μύθοι αποτελούν το πνευματικό πλαίσιο του κάθε Έλληνα (όπως και κάθε λαού).

2. Μέσω της φωνής των
ποιητών.

Μέσω των αφηγήσεων το
απόμακρο και
υπερφυσικό μεταβάλλεται
σε οικείο και προσιτό.

επική ποίηση +
συμπόσια (βασιλέων,
ευγενών)-επίσημες
γιορτές-μεγάλοι αγώνες -
αθλητικές συναντήσεις.

Μετασχηματισμός μύθων και γραπτός
λόγος.

Το γεγονός αυτό συντελεί να
αποκτήσουν αυτές οι διηγήσεις μια
κεντρική θέση στην κοινωνική και
πνευματική ζωή των Ελλήνων.

Μύθοι + συλλογική μνήμη.

Ποίηση και διαμόρφωση εικόνας θεών.

Μ'αυτό τον τρόπο δημιουργούνται οι κανόνες εξάρτησης ΚΟΣΜΟΥ ΘΕΩΝ και ΚΟΣΜΟΥ ΘΝΗΤΩΝ.

Θα πρέπει όμως οι μύθοι και η μυθολογία γενικά -όπως τους παρουσίασε ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός - να συνδεθούν με το χώρο της θρησκείας ή με το χώρο τη λογοτεχνίας ;

Μύθοι και κριτική φιλοσόφων
(προσωκρατικών)/6ος π.Χ. αιώνας.

Θεαγένης από Ρήγιο,
Εκαταίος.

Οι μύθοι δεν επαναλαμβάνονται απλώς,
ούτε αναπτύσσονται ή τροποποιούνται.
Γίνονται αντικείμενο κριτικής εξέτασης.

Όμηρος και Ησίοδος ως πηγές
δημιουργίας της αρχαιοελληνικής
“θεολογίας”.

Οι διηγήσεις έχουν κανονιστική θέση
για την κοινωνική και θρησκευτικό-
πολιτική ζωή των Ελλήνων.

Τον 5ο π.Χ. αιώνα παρατηρούνται δύο
κατευθύνσεις:

1. Συλλογή και καταγραφή όλων των
προφορικών μυθικών παραδόσεων, που
αφορούν μια πόλη ή ένα ιερό.

ΑΤΘΙΔΟΓΡΑΦΟΙ+ πόλη-κράτος Αθηνών
(από μυθικούς χρόνους μέχρι 5ο π.Χ. αιώνα).

Μ' αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται, κατά τη διάρκεια των Ελληνιστικών χρόνων, η καταγραφή και συλλογή διαφόρων μυθικών παραδόσεων (π.χ. Ηρακλή, Θησέα κτλ.).

Τότε γίνονται διάφορες μυθολογικές εγκυκλοπαίδειες, όπως:

Βιβλιοθήκη του Ψεύδο-Απολλοδώρου, οι Μύθοι και τα Αστρονομικά του Υγίνου, το τέταρτο βιβλίο του Διοδώρου, οι Μεταμορφώσεις του Αντωνίνου Liberalis, η συλλογή των Μυθογράφων του Βατικανού.

Κοινή στάση των ανθρώπων έναντι των μύθων και γενικά του θεϊκού κόσμου που αναφέρεται σ' αυτούς.

Σ' αυτή την προσπάθεια παρουσιάζεται μια ποικιλία τάσεων, που διακρίνονται από την απόρριψή τους έως τις ποικίλες προσπάθειες ερμηνείας των μύθων.

Η κριτική δεν σημαίνει ταυτόχρονα και άρνηση. Οι μύθοι αποτελούν πάντοτε το μέσο διάδοσης των γνώσεων γύρω από τον κόσμο των θεών.

Τρόποι ερμηνείας μύθων:

1. Αλληγορική ερμηνεία,

α. Φυσιοκρατική αλληγορική ερμηνεία,

β. Ηθική αλληγορική ερμηνεία,

γ. Ωφελιμοκρατική αλληγορική ερμηνεία

(Θεαγέννης από Ρήγιο)

2. Ορθολογική ερμηνεία μύθων

(Εκαταίος Μιλήσιος, Σοφιστές κτλ.)

Ευημερισμός

Μύθος και Χριστιανισμός
Επανακάλυψη μύθου κατά τη διάρκεια της Αναγέννησης και
νεωτέρων χρόνων.
Αποκατάσταση μύθου και μυθολογίας λαών τη διάρκεια του
20ου αιώνα.

ΈΝΑ ΜΟΝΟΘΕΪΣΤΙΚΟ
ΟΡΑΜΑ

Η θέση της τελετής έναντι του
μύθου κατά τη διάρκεια του
20ου αιώνα.

ΣΧΟΛΗ CAMBRIDGE.

(Jane Harisson)

Είναι δυνατή η απόρριψη
της μυθολογίας;

Ποικιλία μυθολογικών διηγήσεων και προσπάθεια του
ΘΑΜΒΟΥΣ, δηλ. του δέους που αισθάνονται οι
θνητούς έναντι των αθανάτων.

Αυτό αποτελεί τη βάση για τελετές για να
ανταποκρίσεις στην πληθώρα των καταστάσεων και
αναγκών των ανθρώπων.

Τα διάφορα ονόματα (επίθετα) των θεών πιστοποιεί
την εμπειρία του θεϊκού στοιχείου, ως υπεράνθρωπης
δύναμης (το κρείττον).

Το Θείον ή δαιμόνιον βρίσκεται πίσω από φόβους και
επιθυμίες, στους οποίους καλείται η λατρεία να
ανταποκριθεί. Αυτό είναι το κοινό υπόβαθρο του
θείου, στο οποίο έρχονται στη συνέχεια οι ποιητές να
προσδώσουν τις ιδιαίτερες χαρακτηριστικές μορφές.

ΜΥΘΟΣ - ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑ
- ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

Η αποκωδικοποίηση του μύθου

Πως γίνεται η ορθή
ανάγνωση του μύθου;

Ο μύθος, σήμερα, όχι κάτι το φανταστικό, αλλά πραγματικό
+δημιουργία κοινωνικών και πολιτικών θεσμών.

Οι μύθοι δεν πρέπει να θεωρούνται ως κάτι το αυθαίρετο αλλά
ως κάτι που υπόκειται σε αυστηρούς συλλογικούς κανόνες.

Μύθος +παράδοση.

Δυναμική και όχι στατική διάσταση ενός μύθου.

Μύθος και ιδεολογία.

Μύθος φέρει τα σπέρματα της "γνώσης".

Μύθος+λόγος - τελετή +πράξη.

Όλα αυτά (καθώς και η εικονογραφία)+ιδιαίτερη συμβολική
αξία για τη θρησκευτική ζωή και τον τρόπο έκφρασης των
ανθρώπων.